

izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 5.— za pol leta „ 2.60 za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 12 h, dvakrat 18 h, trikrat 24 h.

Štev. 11.

V Mariboru, dne 17. marcija 1898.

Tečaj XXXII.

Kaj hoče Thunovo ministerstvo?

Zadnjič smo na tem mestu navedli imena novih ministrov ter k sklepu rekli, da se bo Franc grof Thun trudil za resnico in pravico, skrbel za red ter gledal na to, da avstrijske postave zopet dobijo veljavo. Danes pa hočemo o programu ali namenu novega ministerskega predsednika nekoliko več spregovoriti. Ni se sicer on govoril v državnem zboru, ker se ta snide šele prihodnji ponedeljek, a o tem, kaj da on hoče, pišejo «Narodni Listy» dne 9. marcija nastopno:

«Nova vlada si bo z ozirom na materialne potrebščine tostranske polovice prizadevala doseči obnovitev pravične nagodbe z Ogersko. Z največjo vnemo bo izpodbila vsak poskus ekstremnih strank, ki bi hotele preprečiti parlamentarno rešitev nagodbenega vprašanja. V to svrhu je pripravljen grof Thun posluševati se sredstev, ki se bodo sicer nekoliko razlikovala od postave Falkenhaynove, a imela večji uspeh. Pridobitev liberalnega veleposestva se smatra za razrušenje nemške solidarnosti. V reševanje večjih načrtov se vlada sicer ne namerava spuščati, pač pa bode označila določno svoje stališče, kadar bo to nujno potrebno.

Česko vprašanje bode skušal grof Thun rešiti vsaj v toliko, da se najde nekak mir med obema narodnostima. Kar se tiče čeških zahtev, je novi ministerski predsednik voljan izpolniti večinoma vse, kar je obljubil grof Badeni. Z največjo vnemo bode nastopil proti vsaki poulični politiki.

Vprašanje glede deželne avtonomije grof

Thun še ne bo rešil, vendar pa hoče skrbeti za to, da se odkažejo deželnim zborom vsa ona dela, ki so začrtana v državnih osnovnih zakonih. Skrbeti hoče nova vlada za finančno izboljšanje posamnih kronovin ter se ozirati na njih potrebe. Vlada bo vsikdar skrbela za materialno izboljševanje kmečkega in obrtnega stanu, njena glavna naloga pa bo v tem, da bo krepila v prebivalstvu dinastično čut in dinastično zvestobo, to je čut in zvestobo do cesarske hiše.»

Kaj ne lep program na prvi pogled! Škoda, da se pa na sv. vero nič ne ozira. Dokler se ljudstva avstrijska z vso vnemo ne bodo poprijela verskih resnic in kršč. pravičnosti, ne pridejo do miru, ne do blagostanja, do pravega avstrijskega domoljubja pa ne oni elementi, ki gledajo čez mejo v Nemčijo ali ki sploh hočejo prevreči ves državni red.

Thunova vlada obljubuje, da bo vsikdar skrbela za gmotno izboljšanje kmečkega in obrtnega stanu. Mi bi pristavili, da naj vlada vedno gleda na vse delavske stanove, in to se naj brž ko brž zgodi. Kmetje so se že več ali manj navolili vednih obljub. Gospoda visoka! Naj kmet vendar že skoro vidi in čuti, da vam je res kaj mar za ta najtrdnjši steber države!

Glejmo vendar na mejo!

Kamor se ozre, toliko narodnega dela, ki čaka krepke volje, da človek ne vé, česar bi se naj lotil najprej. Kako bi pa tudi drugače bilo! Sovražnikov, in sicer mnogo močnejših od nas, nebroj, v nas samih pa vkljub

tolikim bridkim izkušnjam in od dne do dne rastoči nevarnosti za naš obstanek še vedno preveč brezbriznosti in malomarnosti! O slovenske lahkomišelnosti! Čitajočim v tujih nam nesovražnih knjigah, da smo Slovenci dobrosrčno veselo ljudstvo, nam taka sodba dopada in nas napolnjuje ponosom, ali ne mamimo se sami, marveč zavedajmo se, da smo lahkomišelnost, ter spoznajmo, da nam je sodec le hotel biti mil. Lahkomišelnost je menda naš najhujši greh, in na to stran, na katero grešimo največ, imamo paziti najboljše.

Kaj nam je dalo povod k tej jeremijadi? Ako se ozremo iz mariborskega mesta proti severu in severozahodu, gledamo sicer prijazne Slovenske gorice in zeleni Kozjak, ali iz te zale podobe krili grozno žalostno očitaje, ki velja nam, ker smo te kraje precej zanemarjali, ne brigaje se za duševno blaginjo ljudstva, ki v njih biva. V mislih imamo, kar je slovenskega nad Dravo in zahodno od južne železnice; fare: Maribor, Spodnja in Zgornja Sv. Jungerta, Sv. Jurij, Svičina, Luče, Sv. Duh, Sv. Križ, Kapla i. t. d. Šole so v teh krajih deloma trdo nemške, deloma dvojezične, ker pa je razumeti tako, da je učni jezik le v prvih treh letih slovenski. Stariši še govore med seboj slovenski, z otroki pa že samo ali vendar najraje nemški, to pa le vsled zaslepljenosti, in ker otroci nemški raje govore nego slovenski. Mnogi otroci slovenskih starišev pa že slovenski več ne znajo, ker jih stariši niso marali učiti. Ti-le pravijo: «Čemu bo otroku slovenski jezik, če pa jaz v uradu in pri gospodi ž njim nič ne opravi!» Zamimivo, a seveda žalostno je po teh krajih

Listek.

Nekaj črtic o bučelah.

Že nam trka ljuba spomlad na duri. Narava se polagoma oživlja. Marsikje se že oglašajo vesele ptičice. Izpod grmovja boječe molé spomladanske cvetlice svoje glavice. Komarji in mušice veselo plešejo v solnčnih žarkih svoje kroge. Povsod se vidi novo življenje. Vse se giblje in hiti na delo. Najživahnejše pa je pred ulnjakom. Bučelice, te božje stvarice, ki so počivale celih 6 mesecev, hite na delo, da si v teku leta zopet napolnijo s sladkim medom celice, ki so jih med dolgo zimo skoraj do cela izpraznile.

Mnogo se je že pisalo o bučelah. O bučeloreji so se izdale male knjižice, pa tudi časniki so nam prinašali o njej marsikaj zanimivega. Tako nam je «Slov. Gospodar» podajal pred 10 ali 12 leti cele članke, v katerih nam je prav na tanko orisal celo življenje in delovanje, ki se godi v panju. A mislim, da ne bo odveč, ako tudi jaz podam nekaj črtic o bučelah, ker so se mi te živalice v teku 15 let, kar se bavim z njimi, čez vse priljubile.

Trdimo pač lahko, da si je človek že hitro v začetku, ko se je stalno naselil, izmed

drugih mu potrebnih živalij, vdomačil tudi bučele. Bučele in med nam omenja že sveto pismo. V svetem pismu beremo večkrat o divjem medu, namreč o medu, ki so si ga bučele nanosile v drevesne luknje ali v razpokline na pečevju; vendar pa smemo sklepati, da so Judje in tudi druga ljudstva v Aziji že imela bučele udomačene.

Mnogo podatkov imamo, da so se Grki bavili s bučelorejo. Staro mesto Atene so bile glavni kraj bučeloreje. Postavodajalec Solon, ki je živel od leta 639. do 559. pred Kristusom, je dal v svojih postavah za Atene tudi določila o bučelah. Gorovje Himet na vshodnji strani Aten, kjer raste mnogo dišečega zelišča, je slovelo že nekaj in slovi kajpada še tudi dandanes zavoljo izvrstnega medu, ki ga tam bučele znašajo. Aristomah, trinog v Argu na Peloponezu od leta 271.—229. pred Kristusom je bil sloveč bučelar. Sploh so bile bučele Grkom svete živali, katere so smatrali za duše umrlih, ki so zopet prišle iz neba na zemljo. Bučele so jim bile znamenja sreče, blagoslova, pridnosti, snažnosti, reda in domoljubja. Kako so Grki bučele čislali, se sklepa lahko tudi iz tega, ker najdemo na neki vrsti grškega denarja zraven žitnega klasja tudi te živalice vtisnjene.

Mark Terenc Varo, rimski vojskovodja in pisatelj, ki je živel med letom 116. in 27.

pred Kristusom, o katerem se trdi, da je bil najučenejši Rimljan, pripoveduje v svojem tri knjige obsegajočem delu, v katerem popisuje poljedelstvo in sploh kmetijstvo, da so se Rimljani tako močno bavili s bučelorejo, da so nekateri bučelarji dobili v jeseni okoli 3000 klgr. medu. Bogati meščani so imeli zunaj mest cele vile pozidane samo zavoljo bučeloreje. Kolumel, bogat Rimljan sredi prvega stoletja po Kristusu, ki je imel svoja posestva blizu Rima, popiše na tanko, kako se mora z bučelami ravnati, da se dobi od njih dobiček. A bučeloreja ni v starem veku cvela le samo pri Grkih in na italijanskem polotoku, ampak tudi na Španskem. Dokaz temu nam je nekdanje staro mesto Apiarij, kar bi po našem toliko bilo, kakor mesto bučel. Kakor na Grškem gorovje Himet, tako je na Španskem slovelo mesto Apiarij zavoljo izvrstnega medu.

Iz tega sprevidimo, da so se z bučelami bavili že stari narodi. Med so rabili mesto našega sladkorja, potem kot zdravilo znotraj in zunaj, najbolj pa zoper očesne bolezni; tukaj menda medeno vodo, s katero so si oči izmivali. Iz medu so si pa delali tudi nekako pijačo, ki je menda nekoliko podobna bila naši medici. Ta pijača starih je bila menda na enak način pripravljena, kakor nam jo Valvazor v eni svojih knjig, v katerih popisuje vojvodino Kranjsko, riše. Val-

hoditi zlasti tedaj, kadar so otroci na potu v šolo. Tam prihaja krdelce otrok s slovenske strani. Prijazno je ogovoriš, a slovenski; otroci te začujeni gledajo, pogledavajo sebe, se počasi odmikajo, potem pa grohotom spuste v beg, kakor plaha divjačina. Kateremu Slovincu bi ne stopile solze v oči! Na svoji zemlji, med svojci si, in ne razumejo te, in otročadi je jezik starišev, jezik slovenski v zasmeh! Tu imamo zastaviti vse moči, da se to predružači; kar je našega, mora v istini biti, ali postati naše, naj velja, kar hoče. Zadnji čas je, in velik trud bode stalo, da izderemo iz kreppljev sovražnikovih našo lastnino. Vrh tega se gre za mejo, velik kos meje; če ne storimo nič, izgubili smo ves Kozjak, lep del Slovenskih goric in okoli 20.000 duš.

Kako pa tem razmeram priti do živega? Le dvoje imamo: berilo in živo besedo. Po naših mislih bi, začeti z bralnimi društvi, bilo brezuspešno. Ljudje ne marajo in ne vedo slovenski čitati; družba sv. Mohorja šteje v teh krajih neznatno število udov. Mogoče, da, recimo gotovo, da bi še marsikateri čital, ko bi ga čtivo ne stalo denar; o političnem gibanju Slovencev, o naših težnjah pa tukaj ni duha ni sluha. Vrednost ima le nemščina in po gostilnah in hišah imovitejših nahajajo se nemški časniki najbolj strupene vrste, kakor: «Tagespost, Grazer Tagblatt, Marburger Zeitung»; «Slov. Gospodarja» iščeš zastonj. A kako potreben bi bil; ne poznamo berila, na koje bi smeli staviti toliko upanja, kakor na ta časnik; ali ponujati bi se moral ljudem zastonj, potem bi ga brali. Dovoljujemo se predlagati to-le misel oziroma prošnjo: Mnogo naročnikov dobiva «Slov. Gospodarja» že v petek; kaj, ko bi ti, prečitavši ga, ga ne poglagali na stran, da ga jame pokrivali večni prah, ampak pošiljali v kraje, kjer je huda narodna suša. Da pa bodo blagi rodoljubi vedeli kam pošiljati in da ne bode prišlo v ta kraj preveč, v drugega pa nič, naj blagovolijo uredništvu po dopisnici naznaniti, da dajo svojo številko «Slov. Gospodarja» na razpolago. Uredništvo se bode prihodnje dni v dotičnih farah pobrigalo za hvaležne odjemalce in vsakemu rodoljubu po jeden naslov naznanilo.

To bi bilo potem že nekaj, ali za te kraje ne dovolj. Tukaj je treba vsekako še žive besede in sicer, da jo slišijo opet in opet; čim trše železo, tem huje ga je kovati. Na vsak način se mora za mariborski okraj osnovati politično društvo, katero se bo imelo v svojem delokrogu z vso vneto oprijeti misijonarskega posla. Vun, mariborski gospodje, vun med ljudstvo! Kurja polt bode

vazor pravi o omenjeni pijači, ki se naredi iz medu in vode, — mora se namreč med v vodi tako dolgo kuhati, da se do določene mere zgosti — da ostane, kakor vino več let neskvarljiva, je rumena ko zlato in ima v sebi tako moč, da je že marsikaterega vrgla na tla, ako si jo je par kupic privoščil. Med so rabili stari tudi za balzamiranje mrličev.

Dandanes je bučeloreja že razširjena po vseh petih delih sveta. V Ameriki in Avstraliji dolgo časa niso imeli bučel. Tja so jih vpeljali iz Evrope. Indijanci jih imenujejo muhe belih ljudi, ker so jih namreč ljudje belih lic, torej naši prinesli. Trdi se, da v Avstraliji tudi sadno drevje ni rodilo, dokler niso imeli bučel. Čeravno se to vidi sprva neverjetno, vendar mora biti na tem nekaj resnice, ker pomologi ali sadjarji trde, ako je cvetje spomladi prepolno medu, ga ta zamori, da ne pride do sadu. Je že lahko, da pripomorejo bučele k rodovitnosti, ako posrkajo iz cvetja med.

Najbolj se dandanes bavijo s bučelami na Ruskem, Ogerskem, Italijanskem, Francoskem in Nemškem. Tudi pri nas se ukvarjajo nekoliko s bučelorejo, pa žali Bog, še le premalo. Kaj naj bi se storilo k temu, da se povzdigne tudi pri nas bučeloreja? Teh vrst, dragi bralec, nisem pisal le za priprostega bučelarja, in tudi kaj se on briga za imena,

vas že minola, kadar ste v vodi, ali le va-njo! Kako vam bode postalo toplo in pregrelo vse kosti! Osnujmo torej politično društvo za mariborski okraj, ki bode pridno prirejalo shode v najnevarnejših krajih.

Pa ne čakati! Kako dolgo še naj oprezujemo? Da bo prepozno? To bo kmalu, če po nekod že ni. Rešimo torej, kar se še rešiti da!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar ne pojdejo letos na južno Francosko, kjer biva zdaj svetla cesarica. — Te dni se napoti ministerski predsednik grof Thun s finančnim in trgovinskim ministrom v Budapešto, obiskat barona Banffyja. — Parlamentarna komisija desnice ima sejo dne 18. marcija.

Češko. Razni mladočeški poslanci so imeli te dni shode, na katerih so označili svoje stališče nasproti novi vladi. — Minister Kaizl je odložil poslanstvo, bode pa zopet izvoljen.

Štajarsko. Gradec je bil v nedeljo zvečer v spomin 48. leta razsvetljen. Nemce torej demokraci popolno «komandirajo». — Liberalni veleposestniki so se izrekli zoper Thunovo ministerstvo, ker se bojé Wolfa, ki je oni dan govoril v Gradcu.

Koroško. Slov. deželni poslanci so se v istem smislu izjavili za slov. vseučilišče, kakor naši štajarski. — Celovec v nedeljo zvečer ni bil razsvetljen, pač pa Beljak, kjer so si prusaki in socijalisti iskreni bratci.

Kranjsko. Predsednikom katol. političnega društva je zopet izvoljen vrli poslanec Povše. — V nedeljo je poslanec Ivan Hribar priredil v Ljubljani volilski shod, kjer je mnogo zanimivega povedal za spravo.

Primorsko. Škof Šterk je prepovedal slovenske pridige pri Sv. Jakobu v Trstu. — Ces. namestnik Goess je te dni obiskal več odličnih Slovencev, med temi tudi škofa dr. Mahničiča.

Ogersko bode slavilo, kakor je sklenil državni zbor, dne 11. aprila s slavnostno skupno sejo 50letnico ustave in takrat se bo izročilo svetlemu vladarju tudi udanostno pismo. Dan 11. aprila pa ostane narodni praznik.

Vnanje države.

Rim. V večno mesto je došel nemški kardinal Kopp iz Vratislava. Nekateri menijo,

ki sem jih zgoraj omenil, ker so mu tako vsa neznana! Namen moj je bil, da bi zanimanje za bučelorejo vzbudil tudi v nekoliko višjih krogih, namreč pri gg. župnikih, nadučiteljih, učiteljih, in sploh pri vseh izobražencih, ki imajo zunaj mest kakšna selišča ali posestva. Ako se enkrat ti z vso navdušenostjo poprimejo bučeloreje, se bodo potem tudi drugi nižji od njih učili in navduševali. Naše podnebje in kraj pa tudi prijata bučeloreji. Sadno drevje, lipa, kostanj, detelja, ajda, fižol in mnogo drugih nebrojnih rastlin ima v sebi mnogo medu, da si ga bučele po njih drage volje lahko nabirajo.

Da bi se bučeloreja tudi med ubožnejšo ljudstvo upeljala, temu bi bogatejši bučelorejci najlažje pripomogli. Ne bi trpel nobene škode, ako bi to ali ono prav rodovitno leto podaril ubožnejšemu sosedu za pleme panj bučel in bi si zgovoril, da mu jih povrne, kedar se mu pomnože. Kdor bi se skazal tako ljubeznivega, je lahko zagotovljen, da ga sreča zapustila ne bo. Vsakdo torej naj pomaga po svojih močeh bodisi z besedo ali z dejanjem, da se pri nas zopet napolnijo ulnjaki, ki jih žali Bog dandanes toliko praznih stoji. J. Š.

da se bo o važnih političnih rečeh pogovarjal s sv. očetom.

Angleško. Ministerski predsednik Salisbury je obolel; zato bo zanaprej vnanjo angleško politiko vodil tajnik Balfour. — Vlada bo zdatno pomnožila vojaštvo.

Nemško. Katoliški centum se še ni izrekel za povečanje vojne mornarice, ker se bavarski poslanci temu ustavljajo. — Staremu Viljemu se v Valhali na Bavarskem postavi spomenik, in takrat pride tja baje tudi cesar Viljem.

Rusko. Car je zaukazal, naj se 90 milijonov rubljev porabi za nove vojne ladje. — Poslanec Pavlov je v Pekingu od kitajske vlade zahteval, naj se najem Port-Arturja reši v Pekingu, a ni ničesar opravil.

Špansko. Ta država tiči v groznih dolgovih. Od 745 milijonov dohodkov je treba plačevati za dolgove 532 milj. — Ali nastane vojska med Špansko in s severoameriškimi Zedinjenimi državami? Mislimo, da ne, dasi so poslednje še posebej 50 milj. dolarjev namenile za vojaštvo.

Vzhodna Azija. Ker si Rusi prisvajajo Port Artur na Kitajskem, zato se Japonci na vso moč pripravljajo na vojsko. Ako se Rus in Japonec spoprime, bode Japoncu pomagal Anglež.

Cerkvene zadeve.

Knezoškofu Jakobu v slovo!

(Iz Ljubljane, koncem svečana).

(Dalje.)

Dolgo smo molili duhovniki in verniki leta 1884. za novega škofa: od januarija notri do decembra. A naše molitve niso bile zastonj, Bog nas je uslišal. Dobili smo kot višjega pastirja najboljšega moža, moža po Srcu božjem, duhovnika globoke učenosti in pobožnosti, a tudi izredne diplomatske nadarjenosti. In kar je največ; dobili smo res pravega dušnega pastirja, skrbnega, ljubeznivega očeta. In ta mož nam je bil previšeni naš knezoškof dr. Jakob Missia. Prejeli smo v njem in po njem mnogo več, nego smo upali, da, reči smem, mnogo več, nego smo sploh upati mogli. Našli smo v njem sploh vse, česar smo potrebovali! Hvala Bogu za ta dar! Tekom teh 13 let, odkar nas je vladala in vodila njegovega višjepastirska roka, smo skusili, kaj se pravi — dobrega škofa imeti. To ni le moje zasebno umenje; to je odkritosrčno mnenje tudi premnogih drugih tovarišev mojih; da, trdim lahko, da je to splošno prepričanje vseh dobrih katolčanov na Kranjskem.

V dokaz navajam le nekatera dela previšenega gospoda knezoškofa, po katerih se je versko in sploh družabno življenje v ljubljanski škofiji silno dvignilo.

Pred vsem prepород v duhovščini sami. Knezoškof Missia je takoj izprevidel, kako silno ovira uspešno dušnopastirsko delovanje pomanjkanje duhovnikov. Zato je jel sprejemati v semenišče ne le maturante, temveč tudi abiturijente brez mature. Takoj prvo leto se jih je oglasilo nad 20, dočim jih je poprej štel vsak letnik komaj 10—12, včasih celo pod 10. Leta 1881. jih je bilo samo 5 posvečenih, in leto pozneje samo 6, in to za tako veliko škofijo! Za Pogačarjevega vladikovanja je bilo v semenišču navadno okoli 50 bogoslovcev v vseh štirih letnikih, kmalu po Missijevem nastopu pa jih je bilo že čez 100. In to niso bili slabi bogoslovci. Cela vrsta abiturijentov, ki so maturo z odliko dovršili, stopili so v semenišče, kar se je poprej malokdaj zgodilo. Pet bogoslovcev so poslali v Rim v «Collegium Germanicum», kjer so, oziroma bodo postali doktorji bogoslovja in modroslovja, in sedaj že jako blagovito delujejo v domači škofiji. V zadnjih letih je 16 duhovnikov doseglo doktorat bogoslovja, oziroma modroslovja ali prava. So pa še nekateri, ki bodo še promovirani v par letih.

Število duhovščine pa je v teh 13 letih tudi zelo naraslo. In duhovniki so vrli dušni pastirji, čeprav jeden ali drugi ni prinesel seboj mature v žepu, ko je stopil v semenišče. Saj nam skušnija dan za dnevom očitno kaže, da duhovskemu stanu ne manjka toliko učenih in nadarjenih mož, temveč veliko bolj povišnih, gorečih, delavnih, skromnih dušnih pastirjev, ki se ne zanašajo toliko na svojo glavo, kolikor pa na božjo milost in pomoč.

Tudi bogoslovske studije so se preosnovale. Uvedla se je zadnja leta tudi filozofija, za katero se je ustanovila posebna stolica.

V ohranitev in gojitev pravega duhovskega duha med duhovniki je uvedel, oziroma priporočil prevz. knezoškof duhovske bratovščine: «Associatio perseverantiae sacerdotalis», bratovščino duhovnikov častilcev presv. Rešnjega Telesa, in pred par leti je navlaš za domačo škofijo ustanovil duhovsko bratovščino presv. Srca Jezusovega. Večkrat na leto se zbirajo nje člani sedaj pri jednem, sedaj pri drugem tovarišu, navadno ob godovanju — po nekaterih dekanijah celo vsak mesec — in se razgovarjajo o raznih dušnopastirskih in drugih javnih zadevah, v kolikor se njih tičejo. Po jeden ali po dva imata predavanje, in na podlagi tega se vname razgovor. S tem pa je zvezana tudi skupna adoracija v cerkvi. Oh, koliko dobrega se doseže po tej poti, kako lepo se goji družabno življenje med stanovskimi tovariši! Tukaj se seznanjajo, drug drugemu osrčujejo, tolažijo, tukaj so drug drugemu skrbni dušni pastirji. Sam Bog je res vdihnil našemu ljubemu višjemu pastirju to srečno, blaženo misel!

Jednako blagodejno pospešujejo pastovalne konferencije dušnopastirsko delovanje. Vsako leto se snidejo duhovniki v posamnih dekanijah po dvakrat, ali vsaj po jedenkrat, kjer kaplani, ki so bili v zadnjih šestih letih posvečeni, čitajo svoje naloge, po katerih se vname potem razgovor. S tem se nadaljuje znanstvena naobrazba dušnih pastirjev.

Kakor pa je skrbel vzorni naš knezoškof za duše sebi podložnih duhovnikov, tako je skrbel tudi za njih telesne potrebe. Duhovsko podporno društvo podpira zbolele duhovnike, in za onemogle se je pred par leti postavila krasna, velika duhovska bolnišnica «Leoninum» v Ljubljani.

Da bi se razširilo in utrdilo pravo versko življenje tudi med ljudstvom, uvedel je razne nove bratovščine, n. pr. družbo treznosti, apostolstvo molitve, bratovščino sv. družine itd.; pospeševal je kar najbolj tudi že staro bratovščino presv. Rešnjega Telesa. Koliko dušnega veselja je priredil s tem svojim vernikom, pa tudi duhovnikom, to si lahko mislimo.

Velikansk korak se je storil naprej v boljšo prihodnost zlasti še z ustanovitvijo raznih novih samostanov. V tem pogledu se je tekom kratkega vladikovanja sedanjega knezoškofa za našo deželo storilo več, nego se je storilo poprej celo stoletje. Vem dobro, da jih je mnogo, ki menijo, da samostani v sedanji dobi niso več primerni, nimajo več pravega pomena. A sv. oče Leon XIII. je pisal kmalu po svoji izvolitvi za papeža kolinskemu nadškofu, da njegovo srce ne bo utolaženo in pomirjeno, dokler bo v strašno nevarnost duš gledal cerkvene redove in družbe razkrojene.

Samostani so človeštvu še sedaj oni dobrotniki, kakor so bili nekdanj, in naj se to taji, kolikor se hoče. Samostani so ognjišča pravega katoliškega življenja, odkoder se mora ogenj prave vernosti in gorečnosti širiti dalje na okoli. In tega načela se drži tudi naš vzorni knezoškof.

L. 1884. so se naselile v Ljubljani šolske sestre sv. Frančiška Serafskega, kjer so prevzele zavod «Collegium Marianum» za vzgojevanje dečkov. Kmalu potem se je isti red naselil v Repnjah na Gorenjskem, kjer ima zavod za deklice.

Leta 1886. so se naselile uboge šolske sestre de Notre Dame v Šmihelu pri Novem

mestu, kjer imajo štirirazredno ljudsko in štirirazredno vzgojevalno šolo za deklice. Par let pozneje so se iste sestre naselile tudi na Notranjskem v Trnovem, kjer imajo štirirazredno dekliško ljudsko šolo.

Usmiljene sestre, ki so bile sicer že poprej v Ljubljani, prevzele so v zadnjih letih v oskrbovanje tudi otroško bolnico in Leoninum v Ljubljani; naselile pa so se v Kočevju, v Kamniku in v Idriji, kjer oskrbujejo šole, oziroma bolnice.

L. 1889. so se naselile karmelčanke na Selu pri Ljubljani, malo pozneje pa magdalenke v Radelci pri Krškem. Pred par leti so prevzele sestre od sv. Križa zavetišče «Josephinum» v Ljubljani. Tekom tega leta pa ustanove ljubljanske uršulinke nov samostan svojega reda v Idriji, kjer bodo vodile ljudsko šolo za deklice.

Lazaristi, ki so se leta 1883. naselili v Ljubljani, imajo sezidano novo hišo v Kočevju; 1889. pa so se jezuiti zopet naselili v Ljubljani in lansko jesen so se preselili v svoj nov samostan, s katerim bo sčasoma, če ljubi Bog da, združena slovenska katoliška gimnazija.

Leta 1893. so se naselili usmiljeni bratje v Kandiji pri Novem mestu, ki jako uspešno delujejo v blagor dolenjskih bolnikov. Letos bodo samostan zelo razširili in sezidali novo cerkev tik bolnišnice.

Nov frančiškanski samostan na Brezjah pri Materi božji se že zida in bo v par letih dovršen. Leta 1885. so se naselili trapisti v Landspreisu na Dolenjskem, a so žal čez par let že odrinili, ker niso mogli shajati. Letos pa se naselijo na Kranjskem njih redovni bratje cistercijani, ki požive staroslavno stiško opatijo na Dolenjskem, katero so pred 112 leti morali zapustiti. Za salezijance, ki bodo prevzeli vzgojo sprijenih mladeničev, se pripravljata samostana v Ljubljani in v St. Vidu pri Stičini.

Iz tega vsakdo lahko vidi, kako velikansk korak naprej je storila kranjska dežela po trudu prevzvišenega knezoškofa. Kakor je pred stoletji prihajal blagoslov božji na Slovence po samostanih, tako bo prihajal tudi v prihodnje, tako smemo upati.

(Dalje prih.)

Sv. Jožefa cerkev pri Mariboru.

Pred blizu 1900 leti je Bog v nebesih dve osebi izbral k posebno veliki časti, ena teh bila je Marija, mati Jezusova; druga je bil sv. Jožef, rednik Jezusa, našega Žveličarja. Kakor prečista Devica, kraljica nebes in zemlje, po besedah sv. Alfonza vse zamore, enako je tudi sv. Jožef takorekoč vsegamogočen pri Bogu. Zatorej piše lepo sv. Terezija: «Drugi svetniki nam zamorejo le v eni ali drugi sili pomagati, sv. Jožef pa nam zamore v vsaki sili na pomoč prihiteti, ako ga srčno častimo in na pomoč kličemo».

Tega so tudi verni kristjani dobro prepričani in zatorej se radi zatekajo k sv. Jožefu in ga v vsaki potrebi pomoči prosijo. To se vidi lahko tudi v cerkvi sv. Jožefa pri Mariboru; od tistega časa namreč, kar so «misijonarji» to cerkev prevzeli in kar se redna božja služba obhaja, zmiraj več ljudstva sem zahaja sv. Jožefa častiti in ga v raznih potrebah na pomoč klicati. Pa to svetišče, če ravno je že precej popravljeno in zlejšano, še vendar mnogo popravila zahteva. Kot sedanji prednik te cerkve sem že koncem pretečenega leta v «Slov. Gospodarju» milih darov za prenovljenje te cerkve poprosil in, hvala Bogu, nekaj sem vendar dobil. Bog naj na priprošnjo sv. Jožefa vsem darovalcem tisočerno povrne vsako najmanjše darilce tukaj na zemlji in enkrat v nebesih!

Potrebe pa so še razne in zatorej se še enkrat obrnem do vseh častilcev sv. Jožefa s prošnjo, naj za nova okna in obhajilno mizo še kaj pomagajo. Obhajilna miza bo do 4. ali 5. nedelje po veliki noči dogotovljena in okna do binkoštij, pa denarja nimam, da bi poplačal.

Sv. Jožef je bil dober krušni oče Jezusu in Mariji, preč. Devici, upam torej tudi jaz, da bo on za svoje svetišče tukaj pri Mariboru dobrotnikov našel.

Vsa darila tudi najmanjša, naj se pošljejo ali name ali pa na slavno predstojništvo cerkve sv. Jožefa v Studencih pri Mariboru. Fran Javšovec, superijor.

Gospodarske stvari.

Sadeži naših vrtov.

Ta naslov se bode morda marsikomu čuden zdel, češ, to vsi dobro znamo, kaj nam treba nasejati na vrtu. Vendar to mnenje je napačno, ker ravno na vrtih so naši kmetje pozabili napredovati, ker marsikje sejejo in sadé le starikavo in slabo seme, katero ni vredno rodovitnosti zemlje, katera se bi z dobrim in izbranim semenom desetkrat boljše poplačala. Ob enem s tem zanemarjajo vzgojo boljših vrst semen, ker večinoma za temi še ne povprašujejo. Od soseda do soseda se povprašuje v sili za seme, da se dostikrat dobi — smet — ne vreden dela, kateri ne raste, ali če raste, je to v podobi hoste!

Mali košček zemlje — vrt, bodi obdelan čim najbolje! Slišal sem rek modrega kmeta seveda po drugih, — ki je pred petdesetimi leti tako le sodil: «Za vrt in kapus nikari štediti, temuč izbirati najboljšega gnoja». To trditev je podprl z besedami: «Od njiv dobimo pridelke po jeden- ali k večjemu dvakrat na leto, iz vrta in kapusa pa jih nosimo vsaki dan celo pol leta!» Upam, da bode vsakdo pritrtil tej sodbi starega kmeta.

Če je torej umno, kolikor moči dobro obdelati in pognojiti vrt, bode še pametneje, da ga obsejemo in sadimo le z najboljšimi vrsti semen, katere nam dajo najboljši užitek. Saj je menda že povsod znana razlika semen in sadežev, katerih semena so si po rodu in obliki podobna, po sadu pa se ločijo kakor dan in noč. Dalje pa se mnogokje pogreša ali zanemarija marsikatera potrebna vrsta sočivja, katero umne gospodinje čez vse hvallijo in rabijo, dočim druge ne znajo za nje. Da se takšne, najnavadnejše vrste sočivja bolj razširijo, bodi o tem tudi nekaj besed.

Vrt po našem mnenju pa ni samo za korist, ampak tudi razvedrilo ljudem. Gosposki ljudje imajo na vrtih celo drobne hišice, tega kmetu ni treba. Ali kdo pa bode zameril nedolžno veselje — posebno deklicam —, da vsako gredico obrobijo z raznimi cvetkami? Ne vzame to veliko prostora, časa tudi malo za pletev itd., ali veseli pa vsakega ogledovati tako okinčan vrt. Zlasti ob nedeljah se marsikatero dekle — mesto v slabej družbi — prav prijetno zabava s svojimi ljubljankami — cveticami. To sem hotel povedati prej, predno si prostor na vrtu razdelimo, da ne porabimo vsega prostora, cveticam na škodo.

Najlepša oblika vrta je pač štirigolata. Na sredi jedne strani so vrata, od teh pa glavna steza počez od nasprotne strani. Enako se napravi široka steza počez od nasprotne strani, da napravi ta nekaj križ. Prav prijetno je za oko, ako je v sredini tega križa — sredi vrta majhna okrogla gredica, katera bodi posvečena najlepšim cveticam. Sredi njih radi napravijo na malem drogu pritrjeno stekleno barvano glavico, v kateri se enako v ogledalu blišči vsa cvetna krasota.

Tako imamo vrt po stezah na štiri dele razdeljen. Sedaj pa si vzamimo v skrb, kakšne sadeže hočemo imeti od vsake gredice. Mimogrede omenjam, da se vsak del vrta razdeli v podolgaste gredice, katere ne smejo biti široke, da plevice od ozke steze lahko dosežejo vsaj do sredine gredice. Po gredah se sploh ne sme stopati, ker slabotna vrtna zelišča potrebujejo pred vsem rahlo zemljo.

Glavni pridelek vrta je gotovo solata, katerej zato privoščimo največ gredic. Ali pazimo, da še enkrat rečem, da si oskrbimo

seme žlahtne vrste, katera ima skoraj nezabeljena boljši okus, nego marsikatera vrsta, dobro pripravljena kar poka med zobmi in je malo boljša od orehovega listja. Seme izbirati, tu ne štedimo za par novcev, kadar pa izvrstno vrsto dobimo, skrbimo si jo ohraniti! Žalibog se namreč v trgovini nahaja mnogo starega in pokvarjenega semena, s katerim ni drugo nego škoda časa in denarja. — Da je solata dolgo časa za užitek, treba jo sejati v raznih presledkih. Prvič kadar zemlja več hudo ne zmrzuje, drugič nekaj tednov pozneje in tako naprej, poslednja še lahko o kresu, katera dobro služi na jesen. Sploh se na razliki sadežev vrt ne more in ne sme ves na jedenkrat obdelati. Nekaterim sadežem se v spomladi mudi, drugi pa ne morejo preje rasti, nego je zemlja dobro ogreta. Vsak pa zahteva vselej z nova prerahljano zemljo, da mu cime lažje poženejo. (Konec prih.)

Sejmi. Dne 21. marcija pri Sv. Barbari blizu Oplotnice, v Arvežu, Zibiki, v Studencih pri Mariboru, pri Sv. Barbari v Halozah, v Celju in Rogatcu. Dne 23. marcija v Imenem (za svinje). Dne 24. marcija na Bregu pri Ptujju (za svinje).

Dopisi.

Iz Gornje Savinjske doline. (Nemški pozovi.) «Ali smo že na Pruskem?» tako smo se povpraševali mladeniči, ko smo dobili za letošnji vojaški nabor pozovnice, na katerih ni niti jedne slovenske besede. Kedo še more reči, da Slovenci ne nazadujemo v narodnem oziru? Vsako leto nas bolj pomenčujejo. Odločno moramo reči, da kaj tako nečuvnega gornjesavinjski fantje nismo pričakovali. Med nami ni ne jednega Nemca, in vendar popolnoma nemške pozovnice! Gospodje pri okrajnem glavarstvu se pač zelo motijo, če mislijo, da smo tukaj sami trdi Nemci.

Za letos povemo tem gospodom le toliko, da imamo še dosti slovenske krvi pod svojo kožo; to naj si okrajno glavarstvo dobro zapiše za ušesa! Le škoda, da ni dovolj časa, da bi listke poslali nazaj in zahtevali slovenske. Toda tolaži nas upanje, da bode še drugo leto vojaški nabor; in takrat hočemo pokazati, da se z nami ni treba šaliti in nam pošiljati neumljivih pozovnic; kakor hitro jih prejmemo, «maršrale» bodo lepo nazaj, in odločno bomo zahtevali slovenske.

Kdo daje toliko izvrstnih vojakov našemu svetlemu cesarju, kakor ravno slovenski kmet? Zato pa tudi zahtevamo, da se ravna z nami kot Slovenci, da se nam dajo naše pravice, katere nam gredo po postavi! To za letos. Vse za vero, dom cesarja!

Fantje.

Z Remšnika. (Občinske volitve in Deutschmann.) Od nekdaj so Remšničani bili vrlji narodnjaki in stali celo v tistih časih, ko je še nemškutarstvo v tem okraju pašalsko gospodarilo, vselej v narodnih vrstah kakor skala. Volitve v občinski odbor so bile navadno mirne; kajti tukaj smo vsakemu smeli brez pomisleka težavno butaro naložiti. Le jeden po sili Nemeč je bil siten, a ta je veljavo izgubil. Od tiste dōbe pa, ko se je Deutschmann, rojen Marenberžan, na Remšniku naselil, ni več miru. Po vsej sili bi bil rad občinski predstojnik in tako zvonec nosil nemške kulture. Že pred leti je javno v gostilni govoril: Celi odbor z župnikom vred ni pet krajcarjev vred. A takrat se je z mogočnim tajenjem zatožbi odtegnil. Potem si je prizadeval ljudstvo zase pridobiti, ponavljajoč staro liberalno frazo: Taki ne sodijo v občinski odbor, kateri z gospodi držijo, le taki, ki učitelje in dukovnike čez ramo gledajo. Tudi si je brusil jezik radi snaženja šole, rekoč, da on vse to opravi veliko ceneje, da bo občinsko pisarijo sam prevzel in ne bo toliko stroškov itd.

Kmalu po volitvi odbornikov, pri koji sta dva močna pristaša na srečo odpadla, in spoznavši, da ne bo on izvoljen predstojnikom, je nekoč pri Bastlu razsajal, imenoval Remšničane «hekrlbube» in «švindlarje». Tudi udje volilne komisije so mu bili «Schwindler», za kar se bo moral pri sodišču opravičiti. Pri volitvi predstojnika je ujel komaj dva glasa. Izvoljen je bil pa pošten narodnjak Peter Gregl, sedanji Bastl, sin vrlega narodnjaka Aleša Gregl-a, gostilničarja pri cerkvi, kojega geslo je bilo ob času, ko je bil več let predstojnik: «Občina in cerkev skupaj napravi zbirališče kristjanov». Slava Remšničanom, ki niso marali za tujca, kateri jih je hotel novo modrosti učiti! Volili so Petra Gregl-a predstojnikom Jože Kralj, Aleš Koren, Blaž Koležnik, Jože Koležnik, Pongrac Petrus, Miha Milhberger, Janez Vezonik in Jurij Žmavc; za svetovalca pa Miha Milhberger-ja in Jožefa Kralja. Živeli, naši može!

Iz Oplotnice. (Kdo bo novi župan?) Dozdeva se, «hob ih mih», Pepetu Kos-u, da bo naslednik r. Kunaja, da bo postal župan oplotniški! Za njegovega županovanja bo bojda cesta do stare farne cerkve, kakor tudi do nove dobro nadelana — gladka bo, ko po mizi. Ako bi se pa vendar kaj blata napravilo, ga bo dal brz s ceste postrgati ter na kupe spraviti, se vé pred šolsko poslopje, kjer se bodo šolski otroci v blatu pogrezovali, kakor se je to godilo oni teden.

Pod prihodnjim (?) «mogočnim» županom, «hob ih mih» Pepetom Kosovim moral se bo sedanji občinski pisar, Štefan Črešnjar, prej ko prej umakniti, ter svojo službo Kosovemu sinu, «meine Pepi» prepustiti. Pri učiteljstvu se bo tudi marsikaj pod «umnim» vladarstvom «hob ih mih» Kosovim spremenilo. Slovincem sovražen Slovenec Malenšek bo «hočeš, nočeš, moraš» v pokoj, a na njegovo mesto prišel bo, «hob ih mih», Pepi Kosov zet, Slovincem nasproten Pirh. Naj bi se vse to v kratkem zgodilo, prav srčno želi i «hob i mih» Pepi Kosova «druga polovička», govoreč kaj rada: «Zdaj bo pa tak naš tatek «purgarmajster», — saj mu se pa tudi najbolj šika».

Iz Celovca. (Šolska debata v tukajšnjem deželnem zboru.) Povodom sklepanja o šolskem fondu (zalogu) je bila dne 5. febr. v tukajšnjem deželnem zboru kaj zanimiva razprava o šolstvu na Koroškem. Prvi je govoril posl. Ghon o šolskih kuhinjah za uboge otroke, ki morajo čakati na popoldanski pouk, ter nasvetuje, naj skrbé za takšne zavode dotični okrajni šolski sveti. Deželni predsednik pl. Fraydenegg omeni, da je ta nasvet, katerega je predgovornik že poprej v neki seji predlagal, takoj predložil deželnemu šolskemu svetu, in da je slednji že ukrenil potrebno. Nato razpravlja o šolstvu zelo temeljito in obširno slov. posl. Grafenauer, trdeč, da se mora sedanja šola popolnoma preustrojiti; sedanja šola namreč ne doseže svojega namena, ker ne stoji na podlagi pravega duha; otroci se vzgojujejo v nevarnem liberalnem in v novejšem času naravnost v socijalno demokratiškem duhu. Zato je treba šole preustrojiti na podlagi krščanstva. Vera je največja humaniteta, in le v taki humaniteti se morejo ljudje v resnici vzgojevati. Vera je potrebna, je postava božja, vodilo, po katerem se mora človeštvo ravnati. Dokazuje iz zgodovine, kako srečno je bilo ljudstvo, dokler je verovalo; kakšna beda pa vlada dandanašnji povsod vzlic mnogim šolam, ker so ravno brezverske. Vihar, ki preti uničiti sedanjo človeško družbo, je edino možno pomiriti le s tem, da se v šolo uvede versko-nravni pouk. Pravico in vero ljudstvu, Judom pa slovo! Govornik utemeljuje nadalje šestletno šolo, kateri naj sledi štiriletna nedeljska šola.

Nato govori govornik zelo izvrstno o jezikovni izobrazbi. Ne zahteva se odprava nemškega jezika iz šol v slovenskih krajih, temveč najpreje izobrazba v materinščini, potem šele na podlagi materinega jezika pouk

v nemščini. V sedanjih šolah se ne naučijo otroci nemščine, kakor bi to zahtevale dejanske razmere za Koroško, temveč nauče se le nekaj na pamet, ker pouka ne umejo. Dobro zavrne krivo mnenje, češ, slovenski otroci že itak z doma znajo slovenski jezik, s tem, da istotako znajo tudi nemški svoj jezik z doma; potemtakem so za Nemce šole nepotrebne! Toda šole imamo zato, da se v njih naučimo pismenega jezika. Slovenci zahtevamo, da se naši otroci učijo najprej v slovenskem pismenem jeziku, da ga dobro umejo, potem bo tudi pouk v nemščini uspešnejši. Krivice se delajo otrokom, da so se odkazale slovenščini zadnje ure v učnem redu, da nimajo otroci več veselja za pouk, ker je duh že utrujen. Na tak način je ljudstvo primorano gospodarski, pravno in narodno propadati. Zares se moramo prašati, smo li v Avstriji ali na Turškem?

Predbaciva se nam, da ni slovenskih učiteljev. Kedo je temu kriv? Nihče drugi, kakor učiteljišče, kjer se ne goji zadostno slovenščina, in se učiteljski kandidati navadno pomenčujejo; če se pa še kateri čuti Slovenca, se pa ne upa tega očitno pokazati vsled nenaklonjenosti od zgoraj. Učitelji se ne smejo pošiljati med ljudstvo kot odtujajoč živelj in kot orožje za gotove namene, temveč da vršijo častno svoj pravi poklic v verskem in narodnem oziru. Uzrok brezbožnega učiteljstva je iskati v učiteljišču, kjer se poučuje v Dites-ovem in Darwin-ovem duhu, ki je strup za človeško družbo. —

Kako hinavsko pa znajo nemški nacionalci zavijati, to nam spričujejo besede posl. Ghona (ki je menda čez noč postal iz Savla Pavel), ki se doslovno glasijo: »Poslanec Grafenauer je rekel, da imamo vero za osebno stvar; to ni res, mi smatramo vero za odgojo potrebno, kot stvar za ljudstvo. Mi zahtevamo versko odgojo« (to priča verski pouk na realki!), »mi hočemo imeti svoje otroke verne in pravne, hočemo, da se učijo moliti, hočemo, da Boga molijo; ne poznamo nič žalostnejšega in nič nesrečnejšega, kot človeka, ki se ni učil Boga moliti. Duhovniki naj gledajo, da zavlada v šoli boljša verska odgoja; mi ne moremo k temu nič drugega pomagati, kakor dovoliti sredstva (?); kadar se gre za verske stvari, smo gotovo zmerom zraven« (da proti glasujete!). Nadalje prav nesrečno zavrača posl. Grafenauer-ja, češ, da ljudstvo ne zahteva nikjer šolske preustrojitve v verskem in narodnem oziru, temveč da so to le želje takozvanih ljudskih voditeljev, in pravi, da je ljudstvo popolnoma zadovoljno (?) s sedanjo šolo.

Milost. knezoškof pravi, da so besede predgovornikove zelo lepe, a tega predgovornik ni povedal, kakšne težkoče delajo duhovniku posvetni učitelji, ki s svojim brezverskim ukom podirajo, kar pozida kateket. V sedanji šoli najboljši duhovnik ne more nič opraviti. Gledé jezikovne naobrazbe se strinja s posl. Grafenauer-jem. Posl. Lemiš pravi, da se nacionalci ne bojujejo zoper vero, ampak zoper slabe služabnike božje. Kdo mu to verjame? Deželni šolski nadzornik dr. Palla hvali uspeh na dvojezičnih šolah in dotične učitelje. (Jih še pač premalo pozna!) Pravi, da vlada ne more zadostno ustrezati slovenskim zahtevam radi pomanjkanja slovenskih učiteljev; tolaži Slovence, da se v ta namen kmalu ukrene potrebno na učiteljišču. Piškavo pa zavrača trditev, da se na učiteljišču goji brezverstvo, in trdi, da se sam trudi, da so učitelji verni. Ne more pa se sprijazniti s šestletno in sledečo štiriletno šolo, o kateri slednji trdi, da ni nič vredna in da je ljudstvo samo noče. Milost. knezoškof še naposled odgovarja Lemišu, ki je očital duhovnikom, da ne storijo v šoli svoje dolžnosti, da ustreza kolikor le mogoče šolskim zahtevam; da pa to ni povsod mogoče, krivo je pomanjkanje dušnih pastirjev. Nato se je razprava končala.

Iz Vojnika pri Celju. (Kdo ima teško sapo?) Veste, kdo? Naš nemški župan M. Stallner. On je ves vnet za na-

predek tukajšnje nemščine, pa le pravih Nemcev mu manjka. Zato jih je pa treba napraviti. Tak narejen Nemec je Zottl, kateremu je blizu Žalca tekla slov. zibelka. Od samih slov. kmetov in delavcev živi v svoji štaci, pa on hoče biti s Stallnerjem in še nekaterimi drugimi steber prisiljenega nemštva.

Ti ljudje vedno trobijo: »Nemščina, nemščina, o sladka beseda!« Sirote, vi ste podobni sraki, ki se je nališpala s pavovim perjem. Vsi, kateri bodo hodili s Stallnerjem in s Zottlno in z njunimi pristaši, bodo neke spačene zmote. Nemci bi radi bili, pa niso. Njihov »kuheltajč« jih ne more preroditi. Slovenci se bomo pa takih spačkov tudi ogibali, ker mi le čislamo take ljudi, ki se materinščine ne sramujejo.

Da bi nemštvo spravili na noge, so si Stallnerjevi pristaši ustanovili nemško šolo. Zakaj pa jim bo? Nemških otrok v trgu ni. »No, če nemških ni, homo pa slovenske otroke v njo lovili in imeli tako izvrstno fabriko za Nemce«, si misli nemškutar. Nekateri pošteni tržani in tudi kmeti so šli na limanice. Pa mnogo jih je že spoznalo, da nemška šola za slovenskega otroka ni. V nemški šoli se mladina več razposajenosti, kakor kaj dobrega nauči. »Lumparije« se otroci med seboj naučijo; kako »lepe v srce segajoče« nauke šolarjem nemški učitelj daje, tega slovenski šolar ne razume!

A Stallner je ponosen na tako nemško šolo s slovenskimi otroki. In ko so se poleti »nemški« šolarji olišpali z nemškimi znamenji, da bi obhajali šolsko veselico, kako je veselja poskakovalo srce Stallnerjevo! Pa glejte, veselje se mu v žalost spremeni! Šolski ogleda, č. g. A. Vodusek, župnik vojniški, opozori zbrane otroke, da ne smejo nositi takih znamenj. Zdaj prihiti Stallner nad njega, da bi se za nemško mladino poskusil. Stallner se je tako vedel, da bi ga bil šolski ogleda lahko tožil. Pa mislil si je, boljše, da potrpi krivico.

Ali ravno ta dogodek porabijo nemčurji, da bi škodovali gosp. župniku. V občinski hiši napravijo zapisnik, kako se je vse vršilo. Potem pa trobijo s tem neresnično sestavljenim zapisnikom po vseh nemških časopisih, kaka krivica se godi tukajšnjemu nemčurstvu in pa nemškemu Stallnerju.

Stallner tudi toži gosp. župnika pri sodnji, akoravno bi se nasprotno bilo lahko zgodilo z mnogo večjo pravico. Sodnijska obravnava je pokazala, da bi bil Stallner obsojen, ako bi ga bil gosp. župnik tožil. Gosp. župnik je bil pri sodnji oproščen in za popolno nedolžnega spoznan. Zdaj vemo, na kateri strani je resnica. Ta stvar pa, da Stallner pri tej tožbi tako obsedi, ga nezmerno jezi. V minolem deželnem zboru je več kaj povedal zoper vojniške Slovence. Pa mi vemo, kaj ga tišči, zakaj tako težko diha. Zgubljena tožba mu dela težko sapo. O ti uboga sirota!

Iz Savinjske doline. (Proč s samonemškimi napismi!) Na svojem zadnjem potovanju po Savinjski dolini sem zapazil v svoje največje veselje, da narod napreduje od dne do dne. Ni je človeške nasebine, kjer bi se ne čital ta ali oni slovenski časopis; a radostno mi je priznati, da ga ni kraja, kjer bi se »Slov. Gospodar« čital tako pozorno, kakor ravno v Savinjski dolini.

Lahko si torej tolmačim, zakaj se ljudstvo s tako vstrajnostjo brani nasilstva severnih sosedov. Posebno pa je razjarjeno, ako se kak narodnjak izneveri majki Slavi, da tem potem misli lažje si polniti svojo mošnjico. — Tako na pr. sem videl v Št. Pavlu pri Boljski samo slovenske napise, izvzemši le napis tvrdke »Franz Pikel — Gemischtwaarenhandlung«! Mož je rojen Savinjecan, Grižan. Zakaj se ponaša z nemškim napisom?

Narodnjaki, bodite previdni, da si ne zredite nasprotnika na domačih tleh! Saj imate v Št. Pavlu slovenske trgovce, kakor na pr. gg. Zanierja in Toneta Kocuvan-a, ki se ne sramujeta svojega jezika. Tamkaj dobite tudi užigalice družbe sv. Cirila in Metoda, katerih dandanes najdeš v vsakej pošteni

slovenskej trgovini. Ne zabite, da kjer se na naših tleh blesti samonemški napis, ondi biva naš hud političen nasprotnik!

Iz Kozjega. (Naši nemški gospodje) so čudni ljudje. Že večkrat je bilo poročano v »Slov. Gospodar«, kako izborno se znajo vesti. Dva ponemčena »brkuča« sta se pred nekoliko dnevi zelo jeze penila, gredé mimo gostilne g. Gučeka, ter zagovarjala neko očitno laž. Ne bodem na dolgo in široko navajal vsega, kar sta blebetala, samo vprašam, ali sta se ga bila toliko nalezla, da ne vesta, da je bil kdo ven pahnjen iz Pirhove gostilne pri tistem »balu«? Ako je bil, zakaj se penita? Ako pa ni bilo nobenega nereda, pa bodita še bolj ponosna Nemca, kakor sta bila do sedaj! Vprašam tudi, kaj vama je na poti naše »Gospodarsko bralno društvo« in ona dva odbornika, katera dolžita, da nemir v Kozjem delata? Ali tukaj se pa opečeta! Kar se tiče našega društva in gg. Frančiška in Adolfa, le lepo tiho zase ohranita ter si dobro v spomin utisnita stari slovenski pregovor, ki veli: »Pometaj prej pred svojim pragom, potem še le pred drugim!« Omenjam vama tudi, da vi po sili Nemci nas ne bodete »komandirali«, ker pravite, da smo »lesevereinerji verukt«. Ali vi »prusaki«, pri miru nas le pustite — zemlja je naša, rod je naš; rojaki, na noge torej!

»Kajti orjaška je Slovenca moč,
če drznim prstom se sovrag dotika
Svetinj mu narodnih — zakladov svetih,
Ohranjenih po slavnih mu očetih.«

Iz Frankolovega. (Bralno društvo) priredilo je v nedeljo, dne 13. febr. društveno veselico. Društveni predsednik, g. Zupančič, pozdravil je došle društvenike in nedruštvenike ter predstavil potovalnega učitelja g. Ivana Belé-ta, kateri je precej obširno govoril o nasadih ameriških trt. Posebno je naglašal, kako je pripravljati zemljišče in kako okoreniniti trte. Potovalnemu učitelju g. Iv. Belé-tu se izreka tem potom prisrčna zahvala.

S posebnim veseljem in v spodbujajo drugim omeniti moram gospodičini iz Čadrama in Tepine in častitega gosta iz Žalca. Pri Slovencih je to že stara navada, da daljni pridejo, bližnji pa ostanejo doma. Mlademu društvu je treba postaviti trdna tla. Navduševati je treba narod za omiko in napredek, zatorej nam je potrebno složnega delovanja. Mlado društvo nam je pokazalo, da ima zdravo vodstvo, da je na pravi podlagi, ter da v vsakem slučaju spodbuja k neumornemu delovanju. Posebno razveselile so kmete, katerih je bilo tudi mnogo iz sosedne črešnjske fare, gledališke predstave. Mladi igralci so pokazali spretnost, za kar so tudi želi od občinstva obilo pohvale.

Da si je društvo s to prireditvijo res pridobilo pri kmetu mnogo neizbrisljivih spominov, omenim samo to, da se vsak dan sliši občna želja, društvo naj priredi kmalu kaj enacega. S tacimi lastnostmi obdarjeno društvo ne pojde v nič, ne bode ga razdejal vihar, ampak po vsakem navalu bode nastopilo še jače na pozorišče.

Razne stvari.

Domače.

(Škofovsko posvetovanje.) Mil. knezoškof Mihael so se v ponedeljek popoldne odpeljali na Dunaj, kjer se je v torek, dne 15. marca začelo posvetovanje avstrijskih škofov pod predsedstvom praškega kardinala Schönborna, ki bo trajalo več dni.

(Želja cesarjeva.) Uradna »Wiener Abendpost« piše, da je želja Nj. veličanstva presvetlega cesarja ta, da bi se njihov jubilej ne proslavljaj s hrupnimi slavnostmi, ampak s čini ljubezni do svojega bližnjega.

(V Črešnjevcu) pri Slov. Bistrici je bil od dne 23. februvarija do 3. marca svet misijon, ki so ga vodili č. gg. lazaristi Ad. Pogorelec, Jožef Ferjančič in Fran Kitak od Sv. Jožefa pri Celju. Udeležba je bila veli-

kanska, ker še v tej župniji nikoli ni bilo take pobožnosti.

(Deželni šolski nadzornik,) g. Linhart, si te dni ogleduje učiteljišče in ljudske šole v Mariboru. Pajdaši se že zopet z ravnateljem Frisch-em in Kordonom, pristašem Wolfvim. Kadar pa g. Linhart o južnoštajarskih učiteljih na višje mesto poroča, tedaj ima bojda samo dve meri: Nemce in nemškutarje čez mero hvali, Slovence pa skoro vse vprek graja.

(Ptujsko mesto) je v nedeljo zvečer bilo razsvetljeno. Mestni očetje so to sklenili v spomin 157. rojstnega dne pokojnega cesarja Jožefa II. Slavili so pa tudi, dasi tega niso na glas povedali, punt, ki je pred 50 leti ravno ta dan izbruhnil na Dunaju. Vsled tega so se nekateri nemški fakini tudi tisti večer po Ptujju precej po puntarsko obnašali. Kjer je v glavi tema, ondi treba večkrat prizigati!

(Nekaj o celjski policiji.) Ta policija mora imeti res čudne predpise! Slovenske fante, prišedše k vojaškemu naboru, je pridno zapirala, ako je le količkaj kateri zavriskal, pač le iz samega veselja, da je postal vojak; a kedar se sredi noči po mestu razlega krič, vpitje in rjojenje pijanih »heilbruderjev«, njihove izzivajoče in zaleče besede vsega, kar ni pruskega, — da niti spati ni mogoče, kje je neki tedaj ta »vrla« policija? No tedaj pač naša policija — spi, ali bolje rečeno, njena delavnost. Skrajni čas je že, da bi se ideja o državni policiji kmalu vresničila, ker dokler bode policija le pod mestnimi nadzorstvi, ne bo se ta zadeva na bolje obrnila.

(V Celju je umrl) dne 11. marca po kratki bolezni trgovec Franc Janesch. — Ranji se žal, v javnosti nikoli ni kazal narodnjaka — kdo ve iz katerega uzroka — a bil je drugače mož mirnega značaja.

(Nesreča.) Dne 8. marca se je ponesrečil v cinkovi tovarni pri Celju delavec Martin Peček, iz Pečovnika. Potegnil ga je stroj vase ter ga strašno zmečkal. Nesrečnež je še zahteval sam spovednika. Prenesli so ga v bolnico, kjer je še le po večdnevem mučnem trpljenju izdihnil. Pač žalostna smrt!

(Za teharsko občinsko volitev) se zanimajo menda na priprošnje štorovskih Nemcev tudi celjski demokraci. No, Teharčani, kolikor jih poznamo, so pač že preveč narodno zavedni, da bi se dali takim brezvestnim ljudem za nos voditi. To najnovejše pajdašenje naših nemških nasprotnikov dokazuje nam, da Nemcem nobena pomoč ni presramotna v dosego njihovega namena: zatiranja Slovencev!

(Samomor.) Pred tednom se je obesil v neki kapelici 42letni zidar Tement iz Orehove vasi pri Račah ter zapustil v veliki revščini 6 otročičev. Nesrečnežu se je pamet zmešala najbrž vsled žganjepitja.

(Slovenska zmaga.) Danes teden so Slovenci pri občinskih volitvah v Bergenthalu blizu Lembaha zopet sijajno zmagali v vseh treh razredih. Lembaški in ruški Slovenci so stali ko skala trdno; zastojni sta se trudila dr. Otmar Reiser in baron Rosmanit, južnoštajarski Rokitansky. Živelci Slovenci!

(Gospodarski pouki.) Ta teden je potovalni učitelj g. Bele prav dobro poučeval o sadjereji v slovenjgraškem okraju in sicer v Doliču, v Šmartnu, Podgorju in v Št. Janu. Škoda, da se je to prej premalo naznanilo! Naj bi kmetijska družba ali g. Bele sam naznanil občinam ali gg. župnikom, kedaj da gotovo pride, da se ljudem pove!

(Na Teharjih) pri Celju se Slovenci kaj krepko pripravljajo na obč. volitve. Preteklo nedeljo je bil volilni shod pri g. Štiglicu. Zgago so delali sicer socijalisti, med njim tudi sinova dveh cerkvenih ključarjev, vendar shoda niso mogli razgnati. Naši govorniki, zlasti dva gospoda iz Celja, so navduševali Slovence. Prihodnjo nedeljo ob 4. popoldne bode pa volilni shod pri g. Pečnjaku. Slovenski postenjaki, pridite vsi!

(V Celju) bodo volili v okrajne osebno-dohodninske cenilne komisije za politični okraj

Celje volilci III. razreda dne 31. marca, II. razreda dne 1., a volilci I. razreda dne 2. aprila 1898 od 9. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Kje so pa kandidati? Naj se nam vendar njihova imena pravočasno naznanijo, da se zamoremo s pomočjo pošte udeležiti teh volitev!

Volilec.

(Sv. birma) bode letos v dekaniji hočki: dne 19. maja v Hočah, 20. na Slivnici, 21. na Framu, 22. v Cirkovcah, 23. v Št. Lovrencu, 24. na Hajdinju in 25. pri Sv. Janžu; — v dekaniji Šaleške doline: dne 11. junija na Gornji Ponikvi, 12. v Št. Ilju, 13. pri Sv. Janžu na Pēči, 14. v Šmartnu pri Velenju, 15. v Škalah, 16. v Šmihelu pri Šošanju, 17. v Zavodnju in 18. na Belih vodah; — v dekaniji laški: dne 25. junija v Št. Rupertu, 26. na Laškem, 27. pri Sv. Miklavžu, 28. v Jurkloštru, 29. na Razborju, 30. v Loki, dne 1. julija v Širjah, 2. v Dolu, 3. v Trbovljah, 4. pri Sv. Jederti in 5. v Rimskih toplicah; — v dekaniji ljutomerski: Dne 10. julija pri Sv. Petru pri Radgoni, 11. pri Kapeli, 12. v Vržeju, 13. v Ljutomeru, 14. pri Sv. Križu, 16. pri Mali Nedelji in 17. pri Sv. Juriju ob Ščavnici; — v dekaniji videmski: Dne 30. julija v Zabukovju, 31. v Sevnici, dne 1. avgusta v Rajhenburgu, 2. v Koprivnici, 3. na Vidmu, 4. v Brežicah, 5. v Dobovi, 6. v Kapelah, 7. na Bizeljskem, 8. v Pišecah, 9. v Artiču, 10. v Sromljah in 11. na Zdolah.

(V Konjicah) so včeraj popoldne prav slovesno pokopali tamošnjega lekarnarja g. Pospisila. Kap mu je pristrigla nit življenja dne 14. sušca v 53. letu njegove starosti. Pokojnik je bil darežljiv narodnjak, odbornik posojilnice in okoličanske občine v Konjicah. Naj počiva v miru!

(Iz šole.) G. Anton Span pride kot učitelj iz Brežic v Slov. Bistrico in g. Martin Šamperl iz Makol v Črešnjevec pri Slov. Bistrici. Stalno pa so v svoji sedanjosti službi nameščeni: g. podučitelj Karol Unger v Brežicah; gđe. podučitelj Melanija Premšak na nemški šoli v Vojniku in Ivanka Gherbaz pri Sv. Petru pod Sv. gorami. Kot učiteljici ročnih del sta nastavljeni: g. Marija Pečar pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. in g. El. Jug v Brezju. V stalni pokoj vstopita gđe. podučiteljici: Alojzija Dominkuš v Doliču in Aleksandrina Vrus v Braslovcah.

(Slovenski župan) za okolico Konjice ostane g. Ivan Šepic. Na predlog g. Antona Pajeka, po dom. Prežigalca je bil gosp. Šepic skoraj soglasno vnovič županom izvoljen. Živio! Za občinske svetovalce pa so se mu odbrali gg. Šimon Pozeb po dom. Drgoč, kmet iz Konjiške vasi; Anton Klančnik, kmet iz Stranic, Franc Arbeiter, po domače Drnik, kmet iz Nove vasi in Ignacij Potnik, črevljar iz Gabrovlj.

(Kaki so nemški «fajerberi»?) Dne 6. febr. zvečer je v Št. Vidu na Planini Gračnerju zgorelo vse gospodarsko poslopje, vsa krma in vse kmetijsko orodje. Poškodovani je bil več let zavarovan in še le zdaj oziroma na slabe letine je zavarovanje opustil. Škoda se računi na 1300 gld. Na bližnji Planini imajo sicer «fajerbere», pa ti niso imeli časa, ker so morali tisti večer gasiti žejo; imeli so namreč velik ples. In št.-viški

župan Fr. Kr. drži v novejšem času z Nemci? Upajmo, da se v kratkem poboljša, sicer bomo več povedali!

(Streljanje zoper točo.) V nedeljo popoldne se je več vinogradnikov sešlo v Mariboru, da so se razgovarjali o streljanju zoper točo. Streljalo se je potem na poskušnjo na javnem vrtu pri vili »Langer«; škoda, da je nebo bilo jasno, ko ribje oko. Ob enem so mariborski vinogradniki sklenili, letos poleti na 10 ali 12 krajih okoli Maribora streljati o prihajajoči nevihti.

(Celjski socialisti) so v nedeljo dopoldne slavili punt 48. leta na shodu v gostilnici »pri zlatem levu«. Govoril je neki Benecke iz Gradca. Celjski Nemci pa so položili velik venec na cesarja Jožefa spomenik pred »Narodnim domom« z napisom: »Ich bin stolz, ein Deutscher zu sein! (Ponosen sem, da sem Nемец!) Ali koliko celjskih Nemcev pa je rojenih od nemških starišev?

(Mariborski socialni demokrati) so v nedeljo dopoldne počastili spomenik cesarja Jožefa II. v mestnem parku, kamor je tudi došlo nekaj nemških radikalcev. Zvečer pa so demokrati pri Götzu slavili punt 48. leta. Nemira pa ni bilo.

(Novo coprnijo) je iznašel dopisnik zadnje »Domovine« iz Št. Andraža nad Polzelo, namreč, da eden sam v množini piše. Zibelj je pač tekla dopisniku v Št. Andražu, a volilne pravice nima ondi in koristi od njega občina še ni imela za počen groš! Francel Pr., poznamo se!

Društvene.

(Zabavni večer) priredi »Slovenska čitalnica mariborska« dne 19. marca pri »Gambrinu«. Vspored: A. Petje. 1. »Venec slovenskih pesni«, moški zbor, Ant. Nedved. 2. »Spev srce nam dviga«, mešan zbor, Sr. Stegnar. 3. »Javor in lipa«, samospjev za bariton; poje g. dr. B. Stuhec, Risto Savin. 4. »Čuj glas zvonov«, troglasni ženski zbor, Fr. Abt. 5. »Svoji k svojim«, moški zbor z čveterospjevom, K. Bendl. 6. »Kadar mlado leto«, mešani zbor, J. Laharnar. B. Gledališka igra: »Dve tašči«, veseloigra v enem dejanju. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Udje so prosti; za neude za osebo 30 kr., za obitelj 50 kr.

(Vzajemna zavarovalnica zoper ogenj na ljubnem) ni omejena le samó na občino Ljubno, kakor smo v zadnji številki na tem mestu poročali, ampak obsega njen društveni okoliš ves gornjegrajski okraj, kakor je to razvidno iz pravil tega toli potrebnega društva! Bog mu daj svoj blagoslov in prav obilno udov!

(Iz slovenjgraškega okraja.) Podružnica sv. Cirila in Metoda je imela zbor v Podgorju z dobrim uspehom. Kat. politično društvo pa je letos imelo že dva velika, prav dobro obiskana shoda v Šmartnu. Na obeh je govoril vlč. g. dr. Šuc o položaju Avstrije, posebno avstrijskih Slovanov. Govorili so nadalje g. J. o novem osebnem dohodninskem davku, g. Š. o kapitalizmu in socialni demokraciji, g. Kristan iz Prevalj pa je šaljivo razložil prazne sanjarije socialnih demokratov. Pristopilo je veliko novih udov, vrlih slovenskih kmetov.

(Novo bralno društvo) so dne 6. marca ustanovili v Šmartnu pri Slov. Gradcu. Prvo zborovanje se je vršilo sijajno. Zborovalcev je prišlo na stotine. V slavnostnem govoru je g. Z. izvrstno razložil geslo novega društva: Vse za vero, dom, cesarja. Domači pevski zbor pa je vse razveseljeval s krasnim petjem. Naročili so si 15 katol. časopisov; blagi domoljubi so poslali veliko slov. knjižic; prosimo še za več! Predsednikom je izvoljen vrli domoljub Fr. Vavkan, kmet v Šmartnu.

(V Čadramu) pri Oplotnici bo predaval v nedeljo 20. marca po večernicah g. učitelj L. Černej o umnem gospodarstvu za društvenike »Sloge« in druge dobrodošlece.

(Slavna družba sv. Mohorja) je nedavno podarila bralnemu društvu pri Mariji Snežni na Velki 23 lepih knjig različne koristne vsebine. Za ta velikodušni dar izreka najprisrčnejšo zahvalo — odbor.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda v Konjicah) ima letos redni občni obor na praznik sv. Jožefa, dne 19. sušca in sicer v posojilniški pisarni. Začetek ob 3. uri; običajni vspered. — Zvečer pa je v gostilni gospoda Suterja neprisliljena prosta zabava, pri kateri iz prijaznosti »Konjiško pevsko društvo« sodeluje.

Iz drugih krajev.

(Naši vojaki na Kreti.) Dne 25. marca mine ravno leto, kar se je 2. batalj. našega slov. pešp. št. 87. odpeljal iz Trsta na ladji »Elektra« na Kreto. Oni dan pa poroča neki dunajski list, da se naši vojaki v kratkem vrnejo s Krete domov.

(Pomlad pri setvi) treba misliti na to, da seješ pravo pleme. Žito se rado izrodi, zato potrebno seči po novi vrsti. Posebno je to pri ovsu. Opozarjamo na inserat »Kmetje« v današnji številki na zadnji strani. Hektoliter navedenega ovsu vaga po 108—120 funtov. Po nekaterih krajih ga prav hvalijo. Zahtevajte cenike!

(Spomlad) se bliža in po dolgem zimskem spanju se bode kmalu novo življenje začelo na polju in po vrtovih. To je čas, ob katerem misli vrtnar in kmetovalec, kje bi si preskrbel dobrega in zdravega semena. Brez zanesljivega semena je trud na polju brezuspešen. V tej zadevi opozarjamo na dobro znano semensko trgovino, po vsem svetu znano. To je že od l. 1874. obstoječa tvrdka Edmund Mauthner, ki ima na razpolago in prodajo vsa mogoča kmetijska in cvetlična semena najboljših vrst. Dobiti jih je po vseh boljših prodajalnicah semen.

(Goriški rodoljubje) in njihova glasila delujejo vztrajno in energično na to, da se v Gorici kolikor le hitro mogoče nastani slovenskih trgovcev in obrtnikov vseh strok. Kaj pa pri nas?

Loterijne številke.

Trst 12. marca 1898: 77, 43, 22, 41, 68
Linc » » » 43, 51, 6, 50, 34

Svila za neveste, meter 65 kr.

do 14 gld. 65 kr. — v najnovosegnejših tkavinah, barvah in vzorcih. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. Vzorca obratno.

G. Henneberg-ova tovarna za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Vabilo

k občnemu zboru
Posojilnice na Vranskem,
ki se vrši v nedeljo, dne 27. marca 1898 ob 4. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in računski sklep leta 1897.
2. Razdelitev čistega dobička leta 1897.
3. Volitev načelstva.
4. Posamezni nasveti.

Načelstvo.

Trgovina,

prilicna za vinske trgovce in z mešanim blagom, posebno z zrnjem, se da takoj v najem ali se tudi proda. 2-2
Več pove upravnistvo »Slov. Gosp.«

Cvekov

brinjevec

je znan kot naravni in najboljši.
(Soliden zastopnik se išče.)

Franc Cvek.

2-5 Kamnik. (Kranjsko.)

Za naše ljudstvo!

Kmečko vprašanje

na krščansko-socialni podlagi točno razlaga 36 strani obsegajoča knjižica

„Socialni demokratje,
novi „kmečki prijatelji“.

Dobiva se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, izvod po 3 kr., po pošti 5 kr., 100 izvodov stane 2 gld. 50 kr.

Znesek se lahko pošlje v markah.

Vila s tremi sobami in kuhinjo, z dvema balkonom tik okrajne ceste, kjer je blizu lep gozd za sprehanje, sredi mnogega sadnega drevja in krasnih vinogradov, z vrtom se da takoj v najem ali se tudi proda. Več pove upravnistvo »Slov. Gospodarja«. 2-2

Za kuharico ali hišno

v kakem farovžu ali drugi pošteni hiši išče službo dekle. Pridnost se lahko dokaže z dolgotrajnimi spricvali. 2-2
Več pove upravnistvo lista.

Mlin, zidan, z opeko krit, tik okrajne ceste na obstoječi vodi in na tri tečaje, blizu trga na Spodnjem Štajarskem, se takoj proda ali da v najem. Več pove upravnistvo »Slov. Gospodarja«. 2-2

OVES

(Willkomm.)

To najtežje pleme ovsu stori v vsaki zemlji, najprej dozori in najbolj plenja. Ima visoko, za krmenje prav dobro slamo, a ne poleže.

Ker se mora redko sejati, zadostuje 50 kil na oralo. Pošilja se 25 kil za 5 fl., 50 kil za 9 fl. 50 kr., 100 kil za 18 fl. z vrečo vred.

Vzorčne vrečice po 5 kil s pošto, ako se naprej vpošlje 1 fl. 70 kr, franko. Oskrbništvo grajščine Golitsch-eve pri Konjicah, Štajarsko. 3-4

Angleške merjasce-plemenjake,

čiste pasme, stare 5 do 6 mesecev, takoj proda štajarskim kmetovalcem po znižani ceni, 20 gld. za jednega, pod lahkimi pogoji podpisani centralni odbor. Kmetovalci, ki take merjasce želijo, naj vpošljejo dotični znesek ter naznanijo pasmo, Yorkshire (bela) Berkshire (črna), ter natančno addresso in najbližjo železniško postajo.

V Gradcu, dne 17. febr. 1898.

Centralni odbor c. kr. kmetijske družbe na Štajarskem. 4-4

V zalogi tiskarne sv. Cirila v Mariboru se dobivajo:

Mesne molitvice za šolarje

I komad 1 kr., 100 komadov 80 kr., po pošti 5 kr. več.

Svete pesmi za šolarje

Peti natis. 8° 64 str.

I komad 10 kr., 50 komadov 4 gld.

Hiša za trgovino

v Žetalah pri Rogatcu, pri farni cerkvi, urejena za trgovino z mešanim blagom, gostilno in pekarijo, se proda pri ugodnih pogojih ali da v najem.

Več pove o tem posestnik hiše Janez Straschill v Ptuj. 1-3

Vinograd

v dobrem stanju, lepa lega pri Sv. Urbanu pri Mariboru, 4 orale vinograda, 1 oral lesa in mal sadunosnik, z lepim poslopjem za letoviške sposobnim, je pod ugodnimi pogoji na prodaj. Več se izve pri upravnistvu „Slov. Gosp.“ 8

Zganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru. Največa zganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za bolestinike in okrevance kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 104

Išče se dekla Franciška Lorbek,

roj. l. 1875., pri Sv. Trojici v Slovgoricah, katera je meseca februvarija v Mariboru služila in od tega časa ni glasa dala svoji materi, katera je zelo bolna. Kdor ve za njeno sedanje stanovišče, naj to takoj javi njeni materi, Mariji Rotter, v Spod. Žerjavcih hšt. 41.

Svoji k svojim!

Anton P. Kolenc,

trgovec v Celji

v „Narodnem domu“

in „pri kroni“.

Priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega

špecerijskega blaga

po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na debelo in drobno.

Kupujem vsake vrste deželnih pridelkov, kakor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo, proso, suho bučno seme, orehe, konoplje, laneno seme, detelno seme, krompir na cele vagone, sploh vse deželne pridelke po najvišjih cenah. Vzamem tudi še fižol vsake vrste in vsako množino, kakor tudi jajca in kuretnino.

Z velespoštovanjem 3-52

Anton P. Kolenc.

V najem

se da pod dobrimi pogoji pri Kapeli „Gostilna k Zidu“ z mesarijo. Zraven je tudi nekaj zemlje. 2-2

Več pove Frane Vaupotič, posestnik in poštar pri Sv. Jurju na Ščavnici.

PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vinarjev)
vsebina 500 gramov.

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci te take izvorne zavoje.

Pri meni se dobiva prav lepa

koruza in oves

tako tudi različna poljska semena, kakor: deteljno, travno, korenjevo, runkeljnovne in bele repe itd. po nizki in dobri postrežbi.

Milan Hočevan,

trgovec v Celji, glavni trg.

9-12

Trgovina umetnega in stavbenega kamnoseka

J. F. PEYER-a

Kokoschinegg-Allee — Maribor — Hilariusstrasse.

Se priporoča p. n. občinstvu za vsa kamnoseška in podobarska dela, kakor tudi za vsa popravila.

Velika zaloga izdelanih novih nagrobnih kamenov, marmornih plošč vseh barv in vsake velikosti vedno na prodajo. 3-45

Solidna postrežba in prav nizke cene.

Štacunar

R. Bračko

pri „Plavi krogli“

v novem poštnem hramu v Ptuj. prodaja

izvrstno kavo 1 kil. po fl. 1.20, 1.40, 1.60, 1.80 in 2.—
sladkor 1 „ 39 kr. v grudi.
sol 1 „ 12 kr. „
riž 1 „ po 13, 14, 16, 20, 24 in 28 kr.
žajfo celi funt 10, 12, 14, 16 kr.
miline sveče, zavoj po 38 in 40 kr.
Frank-ovo in Kneipp-ovo kavo za 4, 5, 10, 12, 25 kr.
suho ogersko moko, od katere imam veliko zalogo od prvega Budapeštnega parnega mlina, prodajam 1 kilo po 14, 15, 16, 18, 20 in 22 kr.
pravo laško olje 1 liter 40, 48, 60, 80 kr.
pravi ameriški petrolej 1 liter 16 kr.
šibice ali žveplenke 1 škatla 25, 28, 32, 70 in 75 kr.
najboljšo rusko mažo za črevlje po 2, 3, 4, 5, 10, 25 kr.
najfinejšo mažo za voze, od katere imam zalogo od prve koroške fabrike, prodajam katlo po 5, 10, 20 in 40 kr., sodček 80 kr. in 1 gld.

Vsak kupec, kateri to mažo enkrat poskusi, ne bo več druge rabil.

Rozine, civebe, čaj, mandle, fige, limone, rožiče in dišave prodajam po najnižji ceni.

Razun tega še prodajam rum, pravo domačo slivovko, borovičko in pilzensko pivino grenčico, katera je najboljšo zdravilo proti krču v želodecu, zgagi, bledici, bljuvanju, grizi, maternici itd. 1 steklenica po 10, 25 in 60 kr.

Imam tudi veliko zalogo močnih vožet (štrang), štriglov, vervij, uzd za konje, bičev itd.

Zrnje se menjava za moko.

Prosim, blagovolite me torej s svojim obiskom pri vsaki priložnosti počastiti; vsak čas si bom prizadeval, da postrežem svojim p. n. kupcem z najboljšim blagom po najnižji ceni.

Z velespoštovanjem

R. Bračko,

trgovec pri „Plavi krogli“ v novem poštnem hramu v Ptuj. 2-6

Najnovjši stroji za pripravo poklaja:

Slamoreznice, krompir- in reporeznice, drobilni in stiskalni stroji, soparni stroj živinske poklaja, prenosilne peči s štedilnim kotlom, kateri slednji je položen, ali ne, vravnano tako, da stoji, ali se prevažajo, da se kuha ali pari v njem živinska poklaja, krompir; služi še drugim gospodarskim in domačim potrebam itd.

Nadalje: Stroji za lučenje turšice, čistilnice za žito (vetrnice), žitni trijeri (žitočistilniki), stiskalnice za seno in slamo, ki se gonijo z roko, stojijo, ali se lahko prevažajo. Vse imenovane stroje izdeluje in prodaja z jamstvom, da so najboljši, najtrpežniše izdelani,

P. H. MAYFARTH in drug,

c. kr. izjemno priv. tovarna gospodarskih strojev, livarna in fužine s parom Na Dunaju, II. Taborstrasse št. 76. 5-5

Odlikovani z več kot 390 zlatimi, srebrnimi ter bronastimi kolajnami.

Ilustrovani katalogi in priznanilna pisma gratis. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Naznanilo.

Na prošnjo podpisanega je sl. c. kr. namestnija v Gradcu dovolila spremeniti ime Jakob Oswald v **Jakob Urbanc**, kar se tem potom naznanja.

V Lehnu, dne 1. marca 1898.

Jakob Urbanc.

Na znanje!

Visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo je podpisanemu deželnemu odboru izročilo 100.000 trt Rip. Portalis, 3000 trt Salonis in 20.000 trt Rupestrie Montikola in sicer vkoreninjenih, da jih razdeli štajarskim vinogradnikom spomladi 1898 za 7 gld. za tisoč komadov.

Kdor te trte želi, naj se takoj osebno ali z dopisnico oglasi pri jednem naslednjih oseb, da se njegovo ime zabeleži:

1. Vodstvo dež. centralne trsnice na Spodnjem Bregu pri Ptuj;

2. Dež. trtorejec Vincencij Radanovič v Ljutomeru;

3. Deželni trtorejec Franc Ogoreuc Pišecah pri Brežicah;

4. Deželna viničarska šola v Silber-eggu pri Lipnici;

5. Občinski urad Št. Jurij ob juž. žel. Razdelitev se začne dne 25. t. m. in dotičniki, če le mogoče, naj pridejo sami po trsove.

Gradec, dne 14. marca 1898.

Od štaj. deželnega odbora.

NB. Skoro vse zgoraj imenovane trte so iz okuženih krajev, oddajo se torej le v že okužene občine; samo pri Lipnici in v Št. Juriju se dobijo trte iz neokuženih krajev.

Kmetje!

sejte v notici naznanjeni

Zlati velikozrnati *

* pomladanski oves!

Ta oves prav dobro stori, je polovico boljši gledé zrnja, kakor tudi slame od vsakega drugega ovasa, kakor se tudi imenuje, ter da dobro žetev tudi v visokih in hladnih legah. Dozoreva najhitreje in daje težka, meljnata zrna. Zato je pač prav želeči, da se povsod razširi. 50 kil ovasa za setev 15 mark (1 marka okoli 60 kr.) 10 centov 140 mark; v vrečicah za poskušnjo 1-70 mark. Preden kupite drugega, poskusite s tem, da se pripravite o njegovi dobroti.

Ceški ječmen, rodi in plenja prav dobro v vsaki zemlji in legi. Na žitni razstavi v Monakovem je bil premiran kot najboljši. 50 kil 18 mark, 5 kil 2 marki.

Svedska jara rž, izmed vseh znanih plemen najboljša. 50 kil 18 mark, 5 kil 2 marki.

Jara pšenica Noè, neizrečeno plenja in je silno težka. Ne zaostane v nobeni reči za najboljšo ozimno pšenico. 50 kil 17 mark, 5 kil 2 marki.

Najstarejše, največje in najobilniše skladišče žitnih semen za Bavarsko. Zahtevajate cenilnike.

Naslov: „**Prakt. Gartenbaugesellschaft in Bayern zu Frauendorf**“ (Post Vilshofen.)

Zobozdravniško naznanilo.

Dr. J. Riebl

ordinira vsak dan za zobobolne v lastni hiši: vrtna ulica (Gartengasse) št. 9 v Celji.

Plombira in ustavlja **umetne zobe in zobovje z zlatom** itd., tudi brez potrebe izjemanja, ne ovira zvečenja, ne govorjenja, garantuje za najpopolnejšo izvršitev, enako najboljšim dunajskim delom. Izdira zobe brez bolečin v plinovi veselni narkozi, pa odstrani zobne bolečine tudi brez izdiranja. 4-12

V najem

1-2

vzeti želim hišo za štacuno ali gostilno. Ponudbe sprejema upravn. „Slov. Gosp.“

Rudolf Novak,

remenar in sedlar

v Mariboru

grajski trg (Burgplatz) št. 2. se uljudno priporoča slavnemu p. n. občinstvu, zlasti pa preč. duhovščini za izdelovanja najfinjših, kakor tudi priprostih **konjskih oprav** in sploh vsa remenarska in sedlarska dela. — Izvršuje tudi vsa v to stroko spadajoča

popravlila

najhitreje in najceneje. 5-10

Ne več v življenju

se ti bo nudila prilika toliko različnih reči dobiti za 3 gld. 50 kr.

15 komadov 15 komadov
3 gld. 50 kr. 3 gld. 50 kr.

1 reform. remantoir-žepna ura, ki dobro teče, s štiriletnim jamstvom,

1 pozlačena verižica, 2 pozlač. prstana po najnovejšem fasonu in z dozdevnimi briljanti. 2 manšetni gumbi, pozlačeni in z mehaniko, lepa broša za gospé, 3 prsne gumbe za šemiset, patent. gumba za navratnik, kička za kravato, futeral za žepno uro, žepno ogledalo v zavitku, nedrenica pozlačena. — Vso to skupaj — 15 komadov — stane z žepno uro vred 3 gld. 50 kr.

Pošilja se le pod poštnim povzetjem.

Ako poslano komu ne sodi, dobi denar nazaj in nima nobene škode.

Dobi se le pri urarju:

Alfredu Fischer,

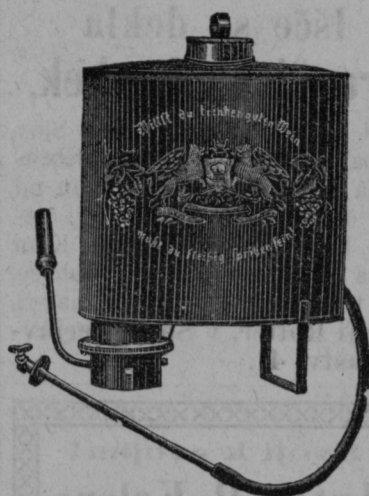
I. Dunaj, Adlergasse 12. 6-6

V najem se da na več let pod ugodnimi pogoji

lepa hiša

ki ima več sob, kuhinjo in podzemeljsko klet. Zidana je na novo, stoji tik farne cerkve na okrajni cesti in je pripravna posebno za trgovino.

Lastnik hiše: **Franc Grula**, Gornji Mihalovec, pošta Čakovec, komitat Zala na Ogerskem. Železniška postaja: Središče na Štajerskem. 2-3

Priporočam svoje doma izdelane, 4 1/2 kilo težke, bakrene

vakuum

peronospora - brizgalnice,

komad 12 gld. Kdor vzame 6 komadov, dobi 70% odpustka. 2000 komadov že v rabi.

Bakrene plošče, cevi, izdelani kotli za žganje in pranje vedno v zalogi.

A. Fiebiger, 1-3

kotlar koroške ulice 6, v MARIBORU.

Pristno laneno seme z Rige

prodaja štajarskim kmetovalcem po znižani ceni, 15 kr. kilo z vrečico vred **tajništvo štaj. kmetijske družbe v Gradcu, Stem-pfergasse 3**; ali za naročeno blago se naj znesek predplati. Blago se takoj pošlje.

V Gradcu, dne 17. febr. 1898.

Ces. svetovalec **Frid. Müller,** stalni generalni tajnik.

4-4

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vseh prehlajenjih dušnih organov, ter je najboljšo sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vratnobil. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevajo. Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono:

„Veledenjeni gospod lekarnik!

Pošljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delajočega trpotčevega soka; potrebujem jih za svoje poznanec. Jaz sem od dveh steklenic od nesnosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsem prsobolnim. S poštovanjem — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.“

Pazi naj setorej, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti samo oni je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zametek) ali pa po poštnem povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušanih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastonj in poštine prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

25-30

Mauthner-jevih

slovitih

zeliščnih in cvetličnih semen

v zaprtih, oblastveno zavarovanih zavojih

s sodnijsko vpisano

varstveno znamko „medved“

se nahajajo

komisijska skladišča

pri največ

veletrgovinah z mešanim blagom v Avstriji.

V vsakem kraju je poverjena komisijska prodaja 80 najbolj zahtevanih vrst in zeliščnih in cvetličnih semen le jedni tvrdki, toraj nastavljena le jedna omara. Iz krajev, kjer se še ne nahajajo komisijska skladišča, se naznanila sprejemajo.

Kot sveža in pristna semena, tvrdke **Edmund Mauthner** (Budimpešta, Andrassystrasse 23.) veljajo le ona, ki so zaprta v izvirne zavitke z letnico 1898 in na katerih se nahaja, kakor kaže poleg stoječa podoba, slika medveda in ime Mauthner.

Pred ponarejanji se sviri.

Čas setve: Koncem februarja in marca.

Prostor za posejatev: 25-30cm oddaljenost vrst 10cm v vrsti.

Kokovost zemlje: Globoko zrahljana, redilna in ne na novo pognojena. 5-10

1898

Mauthner's Samen.

Aussaatzeit: Ende Februar und März.

Saatweite: 2-3 cm. Abstand der Reihen, 10 cm. in der Reihe.

Bodenbeschaffenheit: Treflocker, recht nahrhaft und nicht frisch gedüngt.